

Enkele gegevens m.b.t. bedijkingsgeschiedenis van Cromme IJe

Bron: Jaap van Harlingen

- Rond 2300 v. Chr. Vorming strandwal bij Uitgeest. Later westwaarts vorming nieuwe strandwallen. Gebied afgesloten voor invloed vanuit zee. Veenvorming in moeras.
- Oer-IJ (estuarium) aanvankelijk in verbinding met Noordzee via kilometers breed zeegat nabij Beverwijk. Zeegat schuift noordwaarts op en verzandt rond begin van de jaartelling nabij Castricum.
- Rond 800 hoogveenkussen dat via natuurlijke veenstromen als Bamestra en Scirmer afwatert naar de randen. Ten zuiden van dit veenkussen is het IJ als restant van het Oer-IJ als meer aanwezig.
- Rond 1100 krijgt IJ-meer verbinding met Zuiderzee.
- Sedert 800 ontginning van het veen vanaf de strandwallen (Uitgeest, Assum). Door ontginning van het veen treedt door klink en oxydatie bodemdaling op. Door oeverafslag veranderen veenstromen in meren (Beemster, Schermer). 1170 bij zware overstroming vanuit het IJ ontstaat Cromme IJe doordat het IJ verbinding krijgt met de noordelijk gelegen Schermer,
- Beemster krijgt via Starnmeer en Stierop verbinding met Schermer en Cromme IJe: vorming Langemeer (Alkmaardermeer).
- Oudste dorp Krommenie waarschijnlijk eerst langs Indijk. Later oostwaarts opgeschoven (klink veroorzaakt wateroverlast vanuit oostelijk hoger gelegen veenkussen).
- Aagtendijk (zuidelijk gedeelte) al in 12^e eeuw aangelegd om gronden van St. Aagtenparochie (bij Beverwijk) en Heemskerkerbroek tegen overstroming te beschermen. Tussen 1250 en 1280 wordt deze dijk verlengd tot Uitgeest en Akersloot (Hoogedijk, Lagendijk, Meldijk, Koogdijk)
- Rond 1280 wordt ook de oostzijde van de Cromme IJe bedijkt. De z.g. Westdijk, Krommeniedijk en Taandijk waren onderdeel van de omringdijk die rond de Zaanlanden en Waterland werd aangelegd (oorzaak: bodemdaling t.g.v. ontwatering). In Krommeniedijk bewoning ten zuiden van de dijk. Ook dijk langs de Zaan. Krommenie, Assendelft en Westzaan vormen zo tot 1567 één grote polder. Rond dat jaar aanleg van de Clamdijk langs veenstroompje De Vliet (clammen = ruzie maken, in dit geval over wateroverlast).
- 1357 Aanleg Nieuwendam nabij Busch(bos) en Dam in de Cromme IJe. Geen eb en vloed meer achter de dam. Wel sluis t.b.v. scheepvaart Haarlem-Alkmaar v.v.
- 1546 sluiting sluis in Nieuwendam, toch nog open voor kleine schepen. In 1596 sluis definitief dichtgegooid. Haarlem protesteert.
- 1631 Aanleg van afwateringskanaal voor droogmakerij de Schermer, grotendeels in Twiske tussen Westzaan en Krommenie-Assendelft. 1633 aanleg dijk langs westkant van Nauernasche Vaart: Krommenie wordt aparte polder.
- Wateroverlast in De Wouden bleef bestaan. Daarom in 1651 aanleg van dijk langs Stierop en Langemeer. Hierna ook bewoning mogelijk aan noordzijde van Krommeniedijk. Sluis in dam (plempdijkje) tussen Binnen- en Buitencrommenie (Plempsluis). In 1867 werd deze sluis gedempt en vervangen door een overtoom ("De rolletjes"). Verbinding tussen Woudpolder en Krommenieër polder via sluisje nabij Indijk. Krommeniedijk-Sluisbuurtje- Krommeniehorn.
- Aanslibbing ten zuiden van Nieuwendam leidt tot aanleg Nieuwendijk (= eerste overdijking). Groenendijk verliest zeewaterwerende functie. Kil als restant van vroegere Cromme IJe.
- 1940 en 1945 inundatie van de Woudpolder.
- 1946 2 polders samen: Krommenieër woudpolder. Verbinding a/h einde van de Uitwegslot.
- 1984 Boerensluis wordt dichtgegooid.

Wegen en paden

- Kerkepad vanaf kerk te Krommenie naar Uitgeest. Tot 1399 behoorde Krommenie tot de parochie Uitgeest. Langs Heiligeweg was bewoning. Verder westwaarts voetpad langs Kerksloot naar Busschersluis (Cnapissluis, gedempt in 1871). Daar overzetveer over Cromme IJe (nu kippenbruggetje). Tot 1825 voetpad door weilanden naar Uitgeest. In 1825 bij zware overstroming verwoest. In 1903 werd het voetpad langs de Kerksloot verbreed en verhard i.v.m. de aanleg van de Stelling van Amsterdam.
- Route vanaf Zaandijk e.d. naar Alkmaar en Haarlem verliep via dijk langs de Zaan, Noorddijk, Taandijk en Krommeniedijk tot bij het veer over de Cromme IJe. In 1830 is het veer vervangen door een brug. Daar werd tot 1933 tol geheven. Het in de 18e eeuw gebouwde "Tolhuis", bekend als café annex woning "Van Ouds het Veerhuis" is in 2005 gesloopt.